

Ons pedagogisch handelen peutergroep Montessori Nijmegen Oost

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie

Januari 2022

Professionalisering en kwaliteitsverbetering

Bij KION hechten we waarde aan pedagogisch kwaliteit en stimuleren we deze op verschillende manieren. We geloven in het blijven leren en ontwikkelen van onze medewerkers.

Al onze locaties hebben jaarlijks 50 uur voor beleidsontwikkeling ter beschikking. Van deze 50 uur worden 38 uur ingezet door het team Pedagogiek & Kwaliteit. Zij werken op centraal niveau aan het borgen en versterken van de pedagogisch educatieve kwaliteit door ontwikkeling van beleid en hulpmiddelen voor de locaties.

De coach heeft voor iedere locatie jaarlijks 12 uur beschikbaar voor implementatie van dit beleid.

Bij onze locatie krijgen we ondersteuning van pedagogisch coach Sophie Bleyleven.

De coach ondersteunt bij de verbetering van de pedagogische kwaliteit en draagt bij aan de verdere professionalisering en ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Hiermee vergroten onze medewerkers hun vaardigheden om op de werkvloer hoogwaardige kwaliteit te leveren zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

De coach begeleidt en traint de medewerkers bij hun dagelijkse werkzaamheden en ondersteunt en adviseert de clustermanager op pedagogisch inhoudelijk gebied. Hiernaast implementeert de pedagogisch coach ons pedagogisch beleid naar concrete situaties in de groep en signaleert ontwikkelingen, knel- en verbeterpunten. Jaarlijks voert de pedagogisch coach een pedagogische meting uit. Met de uitkomsten stellen wij jaarlijks een (pedagogisch) doel vast waaraan we dat jaar extra aandacht besteden.

We richten ons in 2022 op de implementatie van de aangepaste pedagogische ondersteuningsstructuur en het vernieuwde pedagogisch werkproces.

In ons lokale ontwikkelplan, onderdeel van het KION jaarwerkplan 2022, staat concreet uitgewerkt hoe we specifiek bij deze locatie inzetten op de ontwikkeling en kennisverbreding van onze medewerkers. Hierin staat ook op toetsbare wijze beschreven hoe we de kennis en vaardigheden van de medewerkers op het gebied van VE onderhouden.

Voor de coaching van de pedagogisch medewerkers is jaarlijks minimaal 10 uur per fte wettelijk verplicht. Voor deze locatie betekent dit 16 uur per jaar. Hiernaast heeft onze coach in 2022 voor VE coaching 100 uur beschikbaar om medewerkers te coachen op het gebied van educatieve kwaliteit. Dit uren aantal is gebaseerd op het aantal VE kinderen dat onze locatie bezoekt.

We bieden VE

Om ervoor te zorgen dat we spelenderwijs de ontwikkeling van je kind zo goed mogelijk stimuleren, bieden we op onze locatie Voorschoolse Educatie (VE). Hiervoor maken we gebruik van het VE-programma Uk & Puk waarin verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Telkens staat een ander thema dat de kinderen aanspreekt centraal. Ieder thema wordt uitgewerkt in uitdagende, speelse activiteiten waarin aan verschillende ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt. De doelen liggen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuigelijke ontwikkeling en rekenprikkels om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren.

We stimuleren de spraak-taalontwikkeling door te verwoorden wat de kinderen doen en ervaren en door kinderen te stimuleren om zelf woorden te gebruiken. De vragen die we kinderen stellen sluiten aan bij het niveau van het kind. Kinderen die nog niet goed kunnen praten, stellen we eenvoudige vragen zoals "Waar is Puk? Wijs eens aan?", de meer taalvaardige peuters krijgen moeilijkere vragen zoals "Wat ga je doen?", "Zijn deze hetzelfde?", "Wat gebeurde er?" Kinderen krijgen de tijd om te reageren. Ook het samen zingen van liedjes en voorlezen horen bij ons rijke taalaanbod.

Bij iedere activiteit worden in principe doelwoorden aangeboden. We passen ons hierbij aan het niveau van het kind aan. Kinderen die nog weinig Nederlands spreken, leren eerst de woorden die naar voorwerpen, personen of handelingen verwijzen die belangrijk voor hen zijn. Hoe ouder het kind, hoe meer de doelwoorden verwijzen naar de buitenwereld en hoe abstracter ze kunnen zijn.

We bieden de woorden aan in een betekenisvolle context: woorden krijgen voor een kind pas betekenis door de concrete voorwerpen die worden gebruikt en de activiteit die wordt gedaan. Een echte appel levert een kind veel meer informatie op dan een foto van een appel. Tijdens een thema worden doelwoorden vaak herhaald en geoefend.

De sociaal-emotionele ontwikkeling betreft het leren omgaan met jezelf en met anderen. Op het kinderdagverblijf of peutergroep ligt de basis hiervoor in de relatie tussen het kind en pedagogisch medewerker. Als een kind ervaart dat hij kan rekenen op haar steun en zich veilig voelt, durft hij zichzelf en anderen te leren kennen. Daarnaast begeleiden we kinderen in het omgaan met anderen. We geven het goede voorbeeld en helpen kinderen om rekening te houden met elkaar. Zie ook de uitgangspunten 'We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte' en 'We bevorderen positieve contacten tussen kinderen'.

De sensomotorische ontwikkeling gaat over de ontwikkeling van de zintuigen en de motoriek. Door te doen en tegelijk waar te nemen, leert de kind de wereld om zich heen kennen. We bieden activiteiten aan die een beroep doen op het zien, horen, tasten, proeven en ruiken. Ook grof-motorisch spel is onderdeel van ons dagelijkse aanbod. Zo gaan we iedere dag naar buiten. Hiernaast heeft ieder thema een beweegactiviteit, gericht op het strekken van de spieren en het oefenen van de grote motoriek en lichaamsbalans (peuters). Ook de fijne motoriek (de arm-hand functie zoals reiken, grijpen, loslaten en manipuleren) komt in ons aanbod volop aan de orde.

We besteden ook aandacht aan rekenprikkels. Het gaat er hierbij om dat kinderen ervaringen opdoen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling, zoals meten (passen de schoenen? Past het dikke boek in de kleine tas?) en het benoemen van eigenschappen zoals groot en klein, zwaar en licht, vol en leeg. Bv hoeveel kinderschoenen passen er in een pootafdruk van een dinosaurius? Ook ruimtelijke

oriëntatie hoort tot rekenprikkelers. Ruimtelijke oriëntatie begint bij het lichaamsbesef van het kind. Dit komt bijvoorbeeld aanbod tijdens de verzorging van de kinderen of bij het aan- en uitdoen van de jas. Daarnaast verkennen we met de kinderen de groepsruimte. We praten met de kinderen over waar de spullen staan (in de kast of op de kast) of waar ze terecht komen (in of naast de prullenbak). Ten derde maken de kinderen bij ons kennis met tellen.

Bij de activiteiten die bij het VE-programma horen, speelt de interactie tussen pedagogisch medewerker en kind en tussen de kinderen onderling een grote rol. Kinderen en pedagogisch medewerker hebben beide een actieve inbreng bij de activiteiten. Door prikkelende vragen te stellen in een uitdagende omgeving en hierbij steeds in te spelen op de inbreng van de kinderen en aan te sluiten bij hun niveau en interesse, brengen we de kinderen steeds een stapje verder in hun ontwikkeling. Kinderen kunnen ook elkaar prikkelen in hun ontwikkeling. Daarom geven we kinderen ook tijdens de activiteiten de ruimte om op elkaar te reageren en met elkaar samen te spelen.

De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen, zodat we de activiteit kunnen aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en kunnen inspelen op hun reacties. Bovendien hebben kinderen in een kleine groep meer gelegenheid om zich te uiten en meer onderling contact. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, doen we een activiteit herhaaldelijk, met telkens een ander groepje kinderen. Een activiteit duurt zo lang als de kinderen het leuk vinden om te doen.

De doelen waaraan gewerkt wordt bij een activiteit hangen ook af van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind. Bij de jongere kinderen ligt de nadruk op het doen en ervaren, bij de oudere kinderen en kinderen die al meer taal begrijpen en kunnen praten, worden de activiteiten al wat taliger aangeboden. De doelen en doelwoorden hangen zichtbaar in de groep, zodat de pedagogisch medewerkers ze per week goed kunnen zien en daarop inspelen.

Ook buiten de activiteiten om wordt er gewerkt met het thema en de doelen die daarbij horen. De groepsruimte is overzichtelijk ingericht in hoeken, waardoor kinderen ongestoord alleen of in kleine groepjes kunnen spelen. Bij de inrichting gebruiken we aantrekkelijke materialen die bij het thema horen. Hierdoor komen kinderen tijdens hun spel op een vanzelfsprekende manier met het thema in aanraking. Pedagogisch medewerkers begeleiden het spel van de kinderen en bieden bewust bepaalde materialen aan, waardoor ze ook tijdens vrij spel gericht aan de doelen werken.

Om de ontwikkeling te stimuleren, creëren en grijpen we kansen. Bij kansen creëren bieden we doelbewust een activiteit aan. Bij kansen grijpen, maken we van een gewone, dagelijkse situatie een leersituatie. Hoe jonger een kind, hoe meer het leren in het hier-en-nu is. Het woord 'regen' krijgt pas betekenis als het buiten regent en als het kind de regen kan zien, voelen en horen. Om inhoud en betekenis te geven aan de activiteiten en te werken aan de ontwikkelingsdoelen die bij ieder thema zijn opgesteld, benutten we zoveel mogelijk de dagelijkse situaties. Hoe jonger het kind of hoe lager het ontwikkelingsniveau van een kind, hoe dichter de pedagogisch medewerker bij de concrete situatie blijft. Met kinderen thematisch werken met een laag ontwikkelingsniveau betekent vooral inspelen op situaties dicht bij het thema, kansen grijpen dus. Hoe verder kinderen in hun ontwikkeling zijn, hoe meer we de activiteit kunnen uitbreiden naar talig spel, waarbij fantasie en voorstellingsvermogen een grotere rol gaan spelen. Dan kunnen we met behulp van taal en spel een situatie creëren die kinderen herkennen en die voor hen betekenis heeft.

Voorbeelden

- Voorbeelden van **thema's: Welkom Puk** (als start thema na de zomervakantie, oriëntatie op de peutergroep ruimte, de andere kinderen en pedagogisch medewerkers), **Dit ben ik** (lichaam-baby), **Reuzen en kabouters** (Herfst-groot en klein), **Sinterklaas** (geven en krijgen), **Kerst** (licht en donker), **Hatsjoe!** (ziek en gezondheid), **Puk ontdekt de dinosaurussen** (tijd- vroeger en nu).
- Voorbeelden van **Doorgaande lijn VE thema's** met de betrokken basisschool
- Montessori Oost: het is nog een startend VE team en de methode van Uk en Puk gaan we eerst eigen maken, daarna komt er een gezamenlijk uitgewerkt thema. Bij het thema: **Puk ontdekt de dinosaurussen**, sluit de peutergroep aan bij hetzelfde thema als de basisschool, maar er zijn nog geen gezamenlijke doelen vastgelegd, deze samenwerking willen we gaan inzetten voor volgend schooljaar (2019-2020)
- Voorbeeld van **een activiteit met verschillende ontwikkelingsdoelen**: Het thema: **Hatsjoe!** bevat een activiteit waarbij de kinderen, pleisters gaan plakken (één, twee pleisters, een grote of kleine pleister (is een rekenprikkel), en de plastic strips van de pleister verwijderen (motorische ontwikkeling). De kinderen gaan Puk in bed leggen omdat hij ziek is en koken gezond eten voor hem en helpen elkaar daarbij (sociaal-emotionele ontwikkeling). Tijdens de activiteit vertellen de peuters wat ze gedaan hebben (taalontwikkeling), waardoor ze spelenderwijs een aantal woorden leren kennen.
- Voorbeeld **differentiëren tussen leeftijden en niveaus**: In het thema: **Dit ben ik!** (over het lichaam, het gezicht en de zintuigen) kijken de kinderen om de beurt in de spiegel. Wat zien ze? De jongste peuters kijken naar hun spiegelbeeld terwijl de pedagogisch medewerkster verwoordt wat ze zien, de iets oudere kinderen kunnen aanwijzen wat ze zien. De oudste en meer taalvaardige peuters kunnen met behulp van de pedagogisch medewerkster zelf vertellen wat ze in de spiegel zien. Zoals een neus, de haren, de tanden.
- Onze **groepsruimte hebben we ingericht met de volgende hoeken**: de huishoek, de bouwhoek, de themahoek, atelier/verfbord, voorleeshoek, de Montessori kast (waar de peuters uit Montessori materialen mogen kiezen en spelen op matjes op de grond, een terugtrekplek. In de gang kunnen de kinderen met de blokken bouwen.
- De rol van **de pop Puk bij het VE-aanbod**: Puk is (of wordt) het vriendje van de kinderen. Puk maakt altijd wel iets mee wat de kinderen herkennen. Hij heeft bv een nieuwe sjaal, of hij is verkouden. Puk biedt troost en is het vriendje waarbij de kinderen zich veilig voelen en waar de kinderen veel aan vertellen. De kinderen kunnen zich identificeren met Puk. Via Puk kunnen de pedagogisch medewerkers de kinderen betrekken bij een activiteit en kunnen ze op een speelse manier interactie met de kinderen uitlokken. Zowel verbaal als non-verbaal. Wie van de kinderen kan vertellen wat hij geknutseld heeft? En wie kan Puk de nieuwe zonnehoed op doen? Puk heeft in de meeste activiteiten een rol. Ook gaat er een (reserve) Puk graag om de beurt logeren bij een kind thuis, die dan de volgende dag terug komt met alle belevenissen thuis, dit beschreven in een logeer schriftje.
- Voorbeeld **aanpassen van de inrichting aan het thema**: Bij het thema: **Puk ontdekt de dinosaurussen**, is er een dinobos met waxzand in de zandtafel, is er een thema hoek waar een groot nest ligt met een dino-ei, er zijn dino boeken waarin de kinderen kunnen lezen, er is een stukje versteend hout te zien en een fossiel, er is een archeologenplaats (buiten in de zandbak) waar de kinderen plastic dino botten voorzichtig kunnen uitgraven, opmeten en bekijken met een loep. Bij het thema: **carnaval** waarbij verschillende “zachte” voel materialen zijn in de kledingstukken, leren de kinderen de betekenis van het woord “zacht” te begrijpen door aan de materialen te voelen, ermee te spelen en ze te benoemen.

- Voorbeeld **kansen grijpen**: De concrete situatie (bijvoorbeeld het sneeuwt buiten): is het vertrekpunt waaraan de pedagogisch medewerker een speelse activiteit toevoegt als het kind daaraan toe is (bijvoorbeeld buiten de sneeuw voelen in je gezicht, op je neus de grootste sneeuwvlokken vangen, het meenemen van de sneeuw naar binnen en samen bekijken hoe de sneeuw binnen smelt...)

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

- Tijdens de kringactiviteit wordt tijd vrijgemaakt voor kinderen die zelf iets willen vertellen of laten zien. Schoenen en kleren die een kind wil laten zien worden bewonderd.
- Om kinderen goed te kunnen volgen in hun ontwikkeling werken wij met KIJK!. Dit is een observatiesysteem dat de groei van kinderen op de diverse ontwikkelingsgebieden in beeld brengt.
- We starten elke ochtend met een kring en heten alle kinderen apart welkom in de groep. We merken dat kinderen hier behoefte aan hebben en zo ook weten wie er wel en niet aanwezig zijn.
- We werken regelmatig in kleine groepjes zodat kinderen gemakkelijker zichzelf durven te laten zien. We merken dat dit voor sommige kinderen heel belangrijk is omdat het voor hen nog spannend is om in de grote kring te praten.
- We begroeten elkaar door het geven van een hand, even persoonlijk contact maken, dan hoor/zie je vaak direct hoe de peuter die ochtend in z'n vel zit. We beginnen vervolgens rond negen uur de ochtend en zingen het welkomstlied voor elkaar, er is ook altijd ruimte om even iets te vertellen.
- We kijken voortdurend naar de kinderen en als we zien dat een kind erg baldadig is of juist heel stil, dan gaan we erbij zitten en proberen rustig in te voelen wat er kan zijn. Vaak is even een praatje maken samen al genoeg. Als je merkt dat een stil kind op dat moment behoefte heeft om gewoon even stil te kijken dan mag dat en laat je dat ook merken door het te benoemen: "Goh, ben je lekker aan het kijken, leuk he...? Dat is dan genoeg. Soms durft het kind nog niet aan te sluiten bij een paar spelende kinderen en heeft letterlijk even een helpende hand nodig, samen met de juf hand in hand zich begeven in het spel is een stuk veiliger. Als het kind aansluiting heeft gevonden, trekken wij ons stilletjes terug.

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huult of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spelmateriaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

- Wanneer we een verhaal vertellen in de kring, willen we graag dat alle kinderen daaraan mee doen. Kinderen hebben een eigen 'stip' waar ze op zitten. Het kan zijn dat dit nog te veel gevraagd is voor het kind, bijvoorbeeld als het nog te jong is of erg beweeglijk. We nemen dan vaak het kind bij ons op schoot of aan de hand. Dan lukt het vaak beter. Als er vooral jonge peuters zijn, passen we lengte van het verhaal aan. Zeker als we merken dat de aandacht moeilijk op te brengen is. Het is een constante wisselwerking.
- Een kind dat net op de peutergroep komt, durft niet samen met andere kinderen aan tafel te zitten om samen met de anderen om te eten, het is nog te spannend en ook bij een beetje aandringen lukt het niet. In zo'n geval mag het kind nog even lekker gaan spelen en zeggen we tegen de andere kinderen dat ze het nog moet leren, nog een beetje klein is. Andere kinderen voelen dit heel goed aan en weten dat zij wel moeten blijven zitten dus de regel "wij eten aan tafel" blijft voor hen bestaan, maar uitzonderingen mogen er zijn. We weten dat het jonge kind heel snel gewoon aan tafel komen mee-eten, wanneer het zich veilig genoeg voelt.

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

- “Leer mij het zelf te doen” is het motto van Montessori. Wij stimuleren het kind dan ook om eerst zelf een oplossing te vinden, zelf aan de slag te gaan met materiaal en ontdekken wat je ermee kan. We stimuleren het door complimentjes te geven. We vragen regelmatig hun eigen mening. Waar nodig zullen we het kind een positief duwtje in de goede richting geven maar laten het kind alles zoveel mogelijk vanuit zichzelf ontwikkelen.
- Wij zijn bijvoorbeeld met een bepaald thema bezig maar we merken dat de kinderen met hele andere dingen bezig zijn. Op dat moment verlaten we voor even het thema en proberen we met activiteiten aan te sluiten bij de belevingswereld van de kinderen op dat moment.

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

- Wij werken met thema's zoals bijvoorbeeld: winter, bewegen, toveren...alles wat we dan tegen komen proberen we de peuter te laten ervaren. Neem het thema winter. Dan gaan we ervaren wat ijs is en als we geluk hebben ook sneeuw. We gaan het naar binnen halen, laten voelen, laten smelten....brr wat koud, en kijk het wordt water! IJs houdt niet van warmte. We zoeken altijd voorleesboeken bij de thema's en gebruiken allerhande materiaal.
- We moedigen kinderen aan met verschillende materialen aan de slag te gaan, door te praten over de materialen en er vragen over te stellen. We dagen het kind ook uit iets nieuws te proberen of het op een andere manier te doen ("als je het nu eens zo probeert..."). Wij stimuleren hierbij de ontwikkeling, waarbij het doel minder belangrijk is dan het proces. Het is dus niet belangrijk dat die paddenstoel mooi wordt, maar vooral dat het kind plezier heeft en kan ontdekken wat je met een kwastje kan, dat papier ook kan scheuren etc.
- Bij bewegen horen lichaamsdelen en hoe heten die allemaal en wat kun je ermee... zachtjes sluipen of heel hard stampen, koppeltje duiken... en zo kunnen we nog heel lang doorgaan!

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

- We hanteren een steeds weer terugkomend ochtendritme. We gebruiken liedjes om aan te geven wat we gaan doen, dit zijn altijd dezelfde liedjes, zodat kinderen ze snel herkennen en mee kunnen zingen.
- We gebruiken bepaalde rituelen voor speciale gebeurtenissen. Bijvoorbeeld bij een verjaardag of afscheid van een kind is er een speciale (verjaardag)stoel en een mooie feestmuts. We kunnen de structuur zo nodig aanpassen aan de behoefte van een groep of situatie.
- Voor kinderen met extra hulp nodig hebben op een speciaal gebied, werken we met een individueel plan.
- We werken met pictogrammen die staan voor dagelijkse gebeurtenissen zoals brengen, fruit eten, verschonen/naar wc gaan, buiten spelen. Deze pictogrammen hangen duidelijk zichtbaar in de groepsruimte. We vestigen hier vaak de aandacht op zodat de kinderen kunnen zien wat er gaat gebeuren.

8.30 - 8.45 uur	inloop
8.45 - 9.00 uur	kring (opening)
9.30 - 10.15 uur	buiten spelen
10.15 - 10.45 uur	aan tafel voor fruit en drinken meegenomen van thuis / zingen / plantjes water geven / bespreken van keuze voor activiteit
11.00 - 11.45 uur	vrij spelen in keuzehoeken / Uk & Puk activiteiten
11.45 - 12.00 uur	opruimen
12.00 - 12.15 uur	aan tafel voor cracker en drinken van peutergroep
12.20 - 12.30 uur	inloop ouders / overdracht / afsluiten

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

- Vaak ontstaat samenspel vanzelf, hoewel het pas echt opgang komt na het derde levensjaar. Daarvoor spelen kinderen vooral naast elkaar. We stimuleren het samenspel met fantasie- en rollenspel. We gaan bv samen in het keukentje spelen en vragen een wat verlegen kind dat niet zo goed tot spel komt mee te komen helpen, zo maak je een opening tot samenspel.
- We doen met z'n allen een dansspelletje (bijvoorbeeld 'Zo gaat de molen') in een kring, hierbij moeten ze vanzelf samenwerken en elkaars handjes vasthouden om een prachtige kring te vormen, die nog moet gaan draaien ook. Dat is best moeilijk voor een peuter maar meestal lukt het wel. En wat zijn ze trots als ze met z'n allen in een rondje in een kring lopen!
- We werken veel in kleine groepjes waarbij kinderen veel met elkaar samen kunnen spelen en oefenen in samenspel.

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

- We gooien niet met spullen maar leggen alles rustig neer op de plek waar het hoort. We benoemen dat ook. Bijvoorbeeld: 'Niet met de auto gooien hoor, de auto wil rijden, rijdt hem maar terug naar de garage dat vind hij veel fijner... auto's gaan stuk als je ermee gooit'.
- We mogen elkaar niet duwen, knijpen of pijn doen en vertellen dat ze "stop" mogen zeggen als iemand dat toch doet. Wanneer een kind een ander kind toch knijpt, vertellen we dat knijpen pijn doet, knijp jezelf maar eens...dat is niet fijn he, niet meer doen hoor...
- Kinderen hebben een eigen plantje wat ze ieder ochtend een beetje water mogen geven, zo leren ze zelf voor iets te zorgen en dat plantjes kwetsbaar zijn.
- We doen ook mee aan het project 'vreedzame school' van de basisschool. Onderdeel daarvan is dat we samen met de kinderen praten over dat we verschillen van elkaar, maar dat dat ook mag en goed is (verschil in uiterlijk, of gewoon wat je het allerlekkerste van de wereld vind, enzovoort).

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

Voorbeelden

- We nemen de tijd voor een kennismakingsgesprek waarin de basis wordt gelegd voor een verdere samenwerking tussen de ouders en ons.
- Af en toe houden we een koffie-uurtje tijdens de ochtend voor de ouders. Dan kunnen we rustig bijpraten over de peutergroep of de situatie thuis.
- We informeren de ouders regelmatig via ons informatieblaadje waarin verteld wordt waar we met de kinderen mee bezig zijn en ander nieuws zoals de jarigen, nieuwkomers en afscheid.
- We vieren met de school sommige feesten mee en overleggen over thema's.
- We houden een evaluatiegesprek na drie maanden en vragen aan ouders feedback.
- Ouders krijgen informatie over nieuwe thema's en er worden ouder-kind-activiteiten aangeboden. Op het prikbord is te zien waar we in die periode mee bezig zijn. Ouders krijgen dagelijks via het ouderportaal foto's van hun kind toegestuurd. Ouders kunnen zo zien waar hun kind mee bezig is geweest die dag.

VE en samenwerking met ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij VE. We vinden het belangrijk ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en ze te ondersteunen bij dagelijkse opvoedingsvragen. We stimuleren ouders om ook thuis spelenderwijs aandacht te besteden aan waar hun kind bij de peutergroep mee bezig is.

Voorbeelden

- Tijdens het plaatsingsgesprek en in de kennismakingsperiode vragen we aan ouders wat hun opvoedingsgewoontes en vragen zijn, welk speelgoed in huis is, wat ouder en kind zoal samen doen en voor welke ouderactiviteiten de ouder belangstelling en tijd heeft. Op basis hiervan proberen we zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en mogelijkheden van ouders.
- Bij de start en aan het einde van een dag(deel) is er gelegenheid tot uitwisseling over hoe het met kind gaat thuis en op de groep. Hiernaast kunnen we (kort) ingaan op opvoedingsvragen van ouders.
- Ouders die toestemming hebben gegeven voor het maken van foto's voor het ouderportaal krijgen regelmatig foto's toegestuurd van situaties op de groep waar hun kind op staat. Zo krijgen ouders een beeld van wat hun kind daar doet.
- Ouders worden uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de start of de afsluiting van een thema. Zo krijgen ouders een beeld van de werkwijze en activiteiten van op de groep en krijgen ze een indruk van hoe hun kind zich daar gedraagt.
- Bij elk thema krijgen ouders een thema-thuisboekje met een korte beschrijving van het thema en activiteiten. Ook staan er ideeën in voor laagdrempelige activiteiten die ouders thuis met hun kind kunnen doen.

- Na iedere KIJK registratie of bij zorg worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de mentor van het kind. Aan de orde komen hoe het kind in zijn vel zit op de groep en thuis en welke ontwikkeling het kind laat zien. Als hier aanleiding toe is, wordt ook besproken hoe de ontwikkeling extra ondersteund kan worden of eventuele andere stappen die gezet gaan worden. We vragen ouders om mee te denken hoe zij thuis kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind.
- We vinden het belangrijk dat ouders weten aan welke ontwikkelingsdoel we werken. Dit bespreken we met ouders tijdens een oudergesprek. We stimuleren ouders om ook thuis op een speelse manier aan dit doel te werken. Hiervoor geven we suggesties.
- Als een kind naar de basisschool gaat, vindt er een warme overdracht (plus) plaats. Ook de ouder is hierbij betrokken. Ouder en pedagogisch medewerker vullen een overdrachtsformulier in. Er is een (telefonisch) overdrachtsgesprek tussen de leerkracht van school en de pedagogisch medewerker (warme overdracht). Soms is ook de ouder bij het gesprek (warme overdracht plus).

VE en samenwerking met de basisschool

We vinden een doorgaande lijn tussen peutergroep en school belangrijk. Dit vergemakkelijkt de overgang naar school en bevordert het schoolsucces. Voor een doorgaande lijn is een goede samenwerking met school belangrijk. In hoeverre een doorgaande lijn gerealiseerd kan worden, is afhankelijk van het aantal scholen waarnaartoe 'onze' kinderen uitstromen. Ten tweede is het afhankelijk van de bereidheid tot samenwerking van de basisschool en de middelen die een school hiervoor heeft. Zo hebben VE-basisscholen VE-coördinatoren die onder andere de taak hebben om de doorgaande lijn te realiseren. Wij werken samen met basisschool Montessori Oost

Voorbeelden

- We werken met een gezamenlijk ontwikkeld instrument voor warme overdracht. In Nijmegen is dit 'Alle kinderen in beeld'. Doel is er samen voor te zorgen dat kinderen een zo goed mogelijk start maken op de basisschool. Informatie over kinderen van ouders en van pedagogisch medewerkers helpt de school om kinderen hierbij zo goed mogelijk te begeleiden.
- We werken samen met andere basisscholen in één digitaal kindvolgsysteem KIJK! 0-7 jaar, waardoor voor ouders en de school de ontwikkeling van het kind tot 7 jaar in beeld wordt gebracht. Basisschool Montessori Oost, waar de peutergroep in pandig is, werkt niet met het kindvolgsysteem KIJK. De peuters van peutergroep Montessori Oost waaieren uit naar verschillende basisscholen in Nijmegen Oost.
- We hebben geen gezamenlijk ouderbeleidsplan. Waar mogelijk stemmen we onze ouderactiviteiten op elkaar af en/of organiseren we gezamenlijke activiteiten rond de feestdagen.
- Een aantal keren per jaar werken we aan een gezamenlijk thema en hebben we gezamenlijke activiteiten voor peuters en kleuters. Deze samenwerking is begonnen in schooljaar 2019-2020.
- De oudste peuters doen soms mee met de kleuters, bijvoorbeeld een meedraaimoment.
- We hebben afspraken met de basisschool over de interne begeleiding en ondersteuning van zorgkinderen.
- We hebben gezamenlijke werkdagen, de peutergroep is alle ochtenden open.
- We volgen gezamenlijke scholingstrajecten van leerkrachten en pedagogisch medewerkers, zoals (Vreedzame school, Werkwijze Montessori, taalverwerving).

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hier op gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

- De kinderen mogen in de speeltoestellen klimmen. De speeltoestellen zijn geschikt voor de peuterleeftijd. We gaan er bij staan en houden zo nodig een kind vast, maar we doen dit op zo'n manier dat het kind zelf voelt wat het aankan. Kinderen kunnen vallen, maar dat is heus niet zo erg, we gaan het gewoon weer proberen en dan misschien toch nog even een treetje lager of met wat meer hulp.
- Vanzelfsprekend zijn er regels en dingen die beslist niet mogen. Wanneer het echt gevaar voor het kind of andere kinderen oplevert: bijvoorbeeld op een kast klimmen of hard fietsen tussen op de grond spelende kinderen.
- De inrichting van zowel de binnen- als buitenruimte is erop gericht zo min mogelijk beperkingen op te leggen aan de kinderen en de kinderen de ruimte te geven te spelen en te ontdekken.
- Het vierogenprincipe is wettelijk verplicht voor kinderen van nul tot vier jaar. Dit betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden.
We passen het vierogenprincipe toe doordat op de peutergroepen alle ochtenden ten minste twee personen aanwezig zijn. De uitwerking van het vierogenprincipe hebben we besproken met de oudercommissie.
- Achterwacht: In situaties dat er bij de peutergroep heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, is altijd een tweede volwassene bereikbaar.
Wanneer er omwille van het aantal kinderen slechts één pedagogisch medewerkers aanwezig zou zijn, is er naast haar altijd een vrijwilliger en/of stagiair aanwezig. Mocht dit bijvoorbeeld bij ziekte niet het geval zijn, dan is te allen tijde een andere volwassene in het gebouw: dit zijn leerkrachten. Wanneer de pedagogisch medewerker van de peutergroep alleen aanwezig is met de kinderen informeert zij altijd haar collega's van school.